

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies)

ปี พ.ศ. 2539 กองระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วย/ตาย ด้วยโรคพิษสุนัขบ้าจากบัตร รง. 506 จำนวน 77 ราย คิดเป็นอัตราป่วย/ตาย 0.13 ต่อประชากรแสนคน เป็นผู้ป่วยจาก 41 จังหวัด คือในภาคกลาง 17 จังหวัด 33 ราย ภาคเหนือ 7 จังหวัด 10 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 13 จังหวัด 29 ราย และ ภาคใต้ 4 จังหวัด 5 ราย อัตราป่วย/ตาย ต่อประชากรแสนคนเท่ากับ 0.17 0.14 0.08 และ 0.06 ตามลำดับ จังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วย/ตายสูง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร 7 ราย นครราชสีมา 6 ราย บุรีรัมย์ 5 ราย อุตรดิตถ์ 4 ราย และจันทบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี พิษณุโลก ชลบุรี จังหวัดละ 3 ราย แต่ถ้าเปรียบเทียบจากอัตราตายต่อประชากรแสนคน จังหวัดจันทบุรีจะ สูงสุด และรองลงไปตามลำดับอีก 4 จังหวัดได้แก่ มุกดาหาร สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ และ นครนายก

ผู้ป่วยแยกเป็นเพศชาย 52 คน เพศหญิง 25 คน เป็นอัตราส่วนชายต่อหญิง เท่ากับ 2 : 1 ประมาณร้อยละ 42.8 มีอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 0-4 ปี มีผู้ป่วย 9 ราย อายุ 5-9 ปี จำนวน 13 ราย และ 10-14 ปี จำนวน 11 ราย แต่เมื่อคิดเป็นอัตราต่อประชากรแสนคนจะพบว่า ผู้ป่วย/ตาย สูงอยู่ใน 2 กลุ่มอายุ คือต่ำกว่า 15 ปี และอายุตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป

ฤดูที่พบผู้ป่วย/ตาย พบว่าเกิดขึ้นทุกเดือนตลอดปี แต่พบค่อนข้างสูงในเดือนมีนาคม คือ 9 ราย เดือนกุมภาพันธ์ และตุลาคม เดือนละ 8 ราย

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้เสียชีวิต ปี พ.ศ. 2537 -2539 พบว่า จำนวนใกล้เคียงกันมากคือ 78 ราย 74 ราย และ 77 ราย ตามลำดับ จังหวัดที่มีผู้ป่วย/ตาย ติดต่อกันในรอบ 3 ปี ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี ระยอง ราชบุรี กาญจนบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ เลย กำแพงเพชร นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ และนครศรีธรรมราช เป็นที่น่าสังเกตว่า พ.ศ. 2538 และ 2539 กรุงเทพมหานครมีจำนวนผู้ป่วย/ตาย มากที่สุดทั้งสองปี คือ 6 ราย และ 7 ราย ตามลำดับ

ในจำนวนผู้ป่วย/ตาย 77 รายนี้ กองระบาดวิทยา ได้รับรายงานการสอบสวนโรคเฉพาะ รายเดือนเพียง 30 ราย หรือร้อยละ 39 เท่านั้น จากการวิเคราะห์ได้ข้อสรุปที่สำคัญดังนี้ ผู้ป่วยเป็น เพศชาย 18 ราย เพศ หญิง 12 ราย เป็นเด็กอายุต่ำที่สุด 3 ปี สูงที่สุด 78 ปี ทั้ง 30 ราย ไม่มีผู้ใด ได้รับวัคซีนแลชั้มป้องกันโรคนี้อันหลังจากรับเชื้อ ส่วนใหญ่เป็นเพราะไม่มีความรู้ความเข้าใจและ อันตรายของโรค คิดว่า ลูกสุนัขอายุ 2-3 เดือน จะเป็นโรคนี้อัน ไม่คิดว่าแมวหรือสัตว์อื่นจะเป็นโรค

นี้ได้ หรือเห็นว่า&กักเป็นแผลเล็กน้อยไม่น่าจะติดเชื้อ บางรายกลัวเข็มฉีดยา หรือกลัวติดโรคเอดส์ จากเข็มฉีดยา

โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์

ปี พ.ศ. 2539 กองระบาดวิทยาในฐานะที่เป็นศูนย์กลางเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ได้รับรายงานการชันสูตรโรคพิษสุนัขบ้าจากห้องปฏิบัติการ 21 แห่ง มีผู้ส่งหัวสัตว์ชนิดต่างไปตรวจรวม 4,434 ตัวอย่าง เน่า 20 ตัวอย่าง ตรวจได้เพียง 4,414 ตัวอย่าง พบว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้า 1,858 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 42.09 ภาคกลางส่งตัวอย่างตรวจสูงสุด 2,111 ตัวอย่าง พบเชื้อ 880 ตัวอย่าง ร้อยละ 41.68 และรองลงไปตามลำดับ คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งตรวจ 1,458 ตัวอย่าง พบเชื้อ 636 ตัวอย่าง ร้อยละ 43.62 ภาคเหนือ ส่งตรวจ 578 ตัวอย่าง พบเชื้อ 230 ตัวอย่าง ร้อยละ 39.79 ภาคใต้ ส่งตรวจ 267 ตัวอย่าง พบเชื้อ 112 ตัวอย่าง ร้อยละ 41.94 ตามลำดับ

ในจำนวนหัวสัตว์ที่ตรวจพบเชื้อ 1,858 ตัวอย่างนี้ พบว่า เป็นสุนัข 1,789 ตัวอย่าง ร้อยละ 95.21 แมว 66 ตัวอย่าง ร้อยละ 3.55 สัตว์เศรษฐกิจ 20 ตัวอย่าง ร้อยละ 1.07 ลิง กระรอก และชะมด อีกร้อยละ 1 ตัวอย่าง

จังหวัดที่มีจำนวนส่งตรวจและพบเชื้อสูง 10 จังหวัดแรก ได้แก่ อยู่ในภาคกลาง 4 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด ภาคเหนือ 2 จังหวัด และภาคใต้ อีก 1 จังหวัด เรียงลำดับดังนี้ คือ กรุงเทพมหานคร 1,1197 ตัวอย่าง พบเชื้อ 416 ตัวอย่าง (ร้อยละ 34.75) นครราชสีมา ส่งตรวจ 682 ตัวอย่าง พบเชื้อ 35 ตัวอย่าง (ร้อยละ 51.47) ขอนแก่นส่งตรวจ 323 ตัวอย่าง พบเชื้อ 85 ตัวอย่าง (ร้อยละ 26.31) พิษณุโลก ส่งตรวจ 153 ตัวอย่าง พบเชื้อ 64 ตัวอย่าง (ร้อยละ 41.83) นครสวรรค์ส่งตรวจ 139 ตัวอย่าง พบเชื้อ 79 ตัวอย่าง (ร้อยละ 56.83) อุบลราชธานี ส่งตรวจ 134 พบเชื้อ 77 ตัวอย่าง (ร้อยละ 57.46) นนทบุรีส่งตรวจ 123 พบเชื้อ 51 ตัวอย่าง (ร้อยละ 41.46) สมุทรปราการส่งตรวจ 120 ตัวอย่าง พบเชื้อ 61 ตัวอย่าง (ร้อยละ 50.83) ชลบุรีส่งตรวจ 117 พบเชื้อ 51 ตัวอย่าง (ร้อยละ 43.59) และนครศรีธรรมราชส่งตรวจ 105 ตัวอย่าง พบเชื้อ 49 ตัวอย่าง (ร้อยละ 46.67)

เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2538 พบว่ามีตัวอย่างส่งตรวจลดลง 1,840 ตัวอย่าง ร้อยละ 29.42 จำนวนพบเชื้อลดลงร้อยละ 39.77 (1,168 ตัวอย่าง)

ในรอบปี พ.ศ. 2535-2539 จังหวัดที่ส่งตัวอย่างตรวจสูงสุด 5 อันดับแรก ของประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ส่งตรวจ 7,206 ตัวอย่าง นครราชสีมา 4,363 ตัวอย่าง ขอนแก่น 2,123 ตัวอย่าง อุบลราชธานี 1,490 ตัวอย่าง และนครสวรรค์ 1,398 ตัวอย่าง จังหวัดที่พบว่าเป็นโรค พิษสุนัขมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ นครราชสีมา 2,295 ตัวอย่าง กรุงเทพมหานคร 2,166 ตัวอย่าง ขอนแก่น 2,123 ตัวอย่าง อุบลราชธานี 1,490 ตัวอย่าง นครศรีธรรมราช 1,001 ตัวอย่าง และนครสวรรค์ 702 ตัวอย่าง

อย่างไรก็ตาม จำแนกตัวอย่างที่ส่งตรวจ และเปอร์เซ็นต์การพบเชื้อของแต่ละ จังหวัด ยังบอกสถานการณ์ที่แท้จริงของโรคนี้ไม่ได้ จะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นมาประกอบในการ วิเคราะห์คู่กันไปด้วย